

Sammanfattning från hälso- och sjukvårdsnämnden 22 maj 2023

Här är en sammanfattning av de beslut som hälso- och sjukvårdsnämnden fattade vid sitt sammanträde den 22 maj 2023. Samtliga beslut finns att ta del av i protokollet.

Vill du fördjupa dig i ärendena finns handlingar och underlag till [sammanträdet här](#)

På sidan publiceras också protokollet, några dagar efter sammanträdet.

Delårsrapport per april 2023

Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter redovisar vid delår per april 2023 en negativ budgetavvikelse på 286 miljoner kronor. Under perioden har intäkterna minskat med 5,8 procent jämfört med föregående år medan kostnaderna ökat med 9,4 procent.

Intäkterna samlat redovisar ett underskott mot budget för perioden på 29 miljoner kronor. I detta ingår vårdintäkter med en negativ avvikelse på 11 miljoner kronor. Patientintäkter och tandvårdsintäkter redovisar fortsatta underskott.

Kostnaderna redovisar ett underskott mot budget på totalt 257 miljoner kronor. Störst avvikelse återfinns inom personalkostnader där underskottet mot budget uppgår till 170 miljoner kronor och med en kostnadsutveckling på 9,7 procent, en kostnadsökning som till viss del kan förklaras av lönetillägg och högre sociala avgifter 2023.

Både kostnader och intäkter påverkas av bemanningsproblematiken. Dyra lösningar har varit nödvändiga såsom övertid och hyrpersonal. Förändrad produktion till följd av reducerade vårdplatser och färre genomförda besök har resulterat i minskade patient- och vårdintäkter.

Upphandling om palliativ vård vid hospice

Regionen har genomfört en upphandling om specialiserad palliativ slutenvård vid hospice för såväl vuxna som barn och ungdomar. Upphandlingen omfattar patienter i livets slutskede med behov av komplexa symptomlindrande medicinska och omvårdnadsmissiga insatser dygnet runt, oavsett ålder och

diagnos. I mån av plats även patienter med anhöriga som har behov av tidsbegränsad avlastning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att tilldela **xxxxxx** som leverantör av tjänsten. Sekretess råder. Namnet anges i det justerade protokollet.

Upphandling om röntgenutrustning till arytmienheten

Hjärtcentrums fyra röntgenutrustningar på PCI-lab och arytmilab måste alla bytas inom en fyraårsperiod. Orsaken är att röntgenutrustningarnas livslängd inom kort passeras och att det inte finns någon möjlighet till service. För att inte något av labben ska riskera att stängas behöver upphandling, inköp och installation måste göras i god tid.

Arytmienheten har två laboratorier som huvudsakligen används för ablationer (en behandlingsmetod mot olika typer av hjärtklappning), invasiv utredning av hjärtarytmier, implantationer/byten av pacemakers och implanterbara defibrillatorer (ICD). Det ena av arytmienhetens båda laboratorier är utrustat med navigationsutrustning av modell Stereotaxis.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att tilldela **xxxxxx** som leverantör av tjänsten. Sekretess råder. Namnet anges i det justerade protokollet.

Upphandling om förlossningsverksamheten Lycksele sjukhus

Hälso- och sjukvårdsnämnden har tidigare beslutat att upphandla ett konsultbolag med totalansvar för bemanning av såväl läkar- som barnmorskekompetens som komplement till nuvarande personalstab på förlossningen i Lycksele, med uppdrag att succesivt växla över till bemanning i egen regi.

Med anledning av beslutet har man gjort en så kallad extern remiss för att säkerställa att det finns leverantörer på marknaden som är intresserade av att lösa regionens behov utifrån förutsättningarna.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat om avtalstid och takbelopp för tjänsten. Sekretess råder till dess upphandlingen publiceras.

Upphandling Neuro-huvud-halscentrum – beslut om att starta direktupphandling

Neurofysiologiska utredningar är en helt nödvändig del av neurologiska utredningar och krävs såväl i samband med neurokirurgiska operationer samt inom intensivvården. Enheten för Neurofysiologi vid Norrlands universitetssjukhus hanterar alla högspecialiserade och akuta neurofysiologiska undersökningar i de fyra norra sjukvårdsregionerna. Regionintäkterna 2022 uppgick till 2,2 miljoner kronor.

Behovet av specialistläkare på Norrlands universitetssjukhus är 5–6 stycken. Idag finns 0,65 specialist- och tre ST-läkare att tillgå, vilket betyder att kliniken inte

klaras varken att producera det som efterfrågas eller att utbilda och handleda ST-läkare. Därför behövs under kommande år en resurs för att både kunna upprätthålla produktion och handleda ST-läkare. I takt med att ST-läkarna blir mer självständiga kan det externa stödet gradvis avvecklas.

I dagsläget finns endast en aktör, Bromma neurofys, som kan täcka det nödvändiga, samlade behovet i form av distansläsning av EEG, EMG på plats samt ST-handledning på plats och på distans. Därför föreslås en direktupphandling.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att starta upphandling av läkarresurs från Bromma neurofys för distansläsning av EEG, EMG på plats samt ST-handledning på plats samt på distans.

Öppethållandeplan 2023

Hälso- och sjukvårdsnämnden har fått information om öppethållandeplan inom specialist- och primärvården för sommaren 2023.

Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att vidta nödvändiga ytterligare ändringar kopplade till öppethållandet under sommarperioden 2023.

Som tidigare år reduceras all planerad verksamhet under sommarmånaderna vilket betyder att under veckorna 23–34 bedrivs huvudsak akut verksamhet och utredning och behandling av tumörsjukdomar inom slutenvården.

Denna sommar kommer knappt 70 % av alla vårdplatser är öppna vid länets tre sjukhus och ungefär samma antal vårdplatser på sjukstugor som 2022. Ett antal hälsocentraler kommer att stänga och övriga har neddragen verksamhet. Några öppenvårdsmottagningar har helt stängt medan de flesta har öppet med reducerad verksamhet. Inom tandvården kommer man att hålla öppet i stort sett som förra sommaren.

Alla verksamheter har en lägre bemanning generellt än under terminerna främst beroende på att inga utvecklingsarbeten pågår, färre möten samt att inga studenter behöver handledning. Liksom tidigare år är det en utmaning att rekrytera sommarvikarier.

Möten hålls för att samordna tillgängliga resurser gällande vårdplatser, operationer, intensivvård och uppvakningsvård på sjukhusen och mellan sjukhus och sjukstugor. Så långt det är möjligt vårdas patienter på den enhet och det hemsjukhus de tillhör. En beredskap finns inom HSLG för att kunna hantera eventuella problem som kräver verksamhetsövergripande beslut.

Reservation: M+C+L+KD

Patientsäkerhetsberättelse för Region Västerbotten 2022

Hälso- och sjukvårdsnämnden har fått information om Region Västerbottens patientsäkerhetsberättelse för 2022 och har beslutat att informationen är delgiven.

Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

[Läs patientsäkerhetsberättelsen i sin helhet i handlingarna](#) (se ärende 15)

Fördelning av statsbidrag kring ökad tillgänglighet

Regionstyrelsen beslutade vid sitt sammanträde i april 2023 om fördelning av riktade statsbidrag och medel för ökad tillgänglighet, 9,8 miljoner kronor, överfördes till hälso- och sjukvårdsnämnden. Tillsammans med statsbidrag för ökade vårdplatser omfattar detta totalt 30 miljoner kronor, att fördela till insatser för förbättrad tillgänglighet.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att fördela statsbidrag enligt följande:

- Närsjukvård Södra Lappland, 0,8 miljoner kronor
- Närsjukvård Skellefteå/Norsjö, 4,2 miljoner kronor
- Närsjukvård Umeå, 8,0 miljoner kronor
- Länsjukvårdsområde 1, 8 miljoner kronor
- Länsjukvårdsområde, 8 miljoner kronor
- Tandvården, 1 miljoner kronor

Initiativärende om trygga resor till BB vid långa avstånd

Håkan Andersson (C) har lämnat in ett initiativärende till nämnden där han vill att födande, där förlossningen börjat och där resan överstiger 10 mil enkel väg, erbjuds tillsammans med en partner/medföljare en trygg resa i ambulans (eller likvärdigt) till förlossningen.

I svaret över initiativärendet skriver hälso- och sjukvårdsförvaltningen att ambulanssjukvården har ansvar för att vara vårdens förlängda arm ut till patienterna pre-hospitalt. För att säkerställa beredskap för kritiska uppdrag, samt säkerställa att rätt patient får den vården som behövs i rätt tid, görs det alltid en bedömning och prioritering av de olika uppdragen. Ambulanssjukvården är organiserad utifrån att hantera akuta transporter och är därför organiserad för att ha en låg belastning för att upprätthålla beredskap och möjlighet för dygnet-runt verksamhet med de resurser som finns i dag.

Efter att BB Lycksele stängdes i början av 2023 har det varit en relativt låg ökning av antalet gynekologiska patienter och förlossningar som behövt ambulanstransport till Umeå eller Skellefteå. Orsaken till den låga ökningen beror på bra planering av transport med annan typ av resurs tidigt i processen. Förlossningar som behöver ambulans vid ökad risk för komplikationer eller andra typer av situationer blir redan idag transporterade med ambulans. Ett beslut om att alla födande med partner/medföljare där förlossningen har börjat ska erbjudas transport med ambulans, skulle innebära en stor konsekvens för ambulanssjukvården och dess möjlighet att upprätthålla beredskap för mer akuta transportbehov.

Förvaltningens rekommendation är därför att arbeta vidare med en god planering av tidig transport av planerade förlossningar. De fåtal fall som behöver transport med ambulans utifrån medicinsk bedömning kommer också i framtiden att få det.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att avslå initiativärendet och att verksamheten fortsätter arbeta med god planering för tidig transport av planerade förlossningar.

Reservation: C

Initiativärende om rätt till nära boende för de som bor långt från BB

Håkan Andersson (C) har lämnat in ett initiativärende till nämnden där han vill att gravida med mer än 10 mil till närmaste förlossning ska ges rätt att två veckor innan beräknad tid för förlossning, på regionens bekostnad, bo i närhet av valfri förlossning i Västerbotten. Avgiften för boendet ska vara samma som patientavgiften.

I svaret över initiativärendet skriver hälso- och sjukvårdsförvaltningen att detta redan är tillgodosett och att inget nytt beslut bedöms behövas fattas av hälso- och sjukvårdsnämnden.

Under tiden Region Västerbotten har tvingats stänga förlossningen i Lycksele har blivande mammor erbjudits boende i både Umeå och Skellefteå till priset av den vanliga patientavgiften under ett antal dagar utifrån mammans upplevda behov, någon begränsning i antal dagar har inte funnits.

Avsikten är att denna erbjudande kommer att fortsätta så länge det behövs. I Skellefteå är det en utmaning i att få tag på hotellrum på grund av den expansion som skett i staden. Hittills har det dock kunnat ordnas.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att avslå initiativärendet.

Reservation: C+M+KD

Tillsynsärende gällande hantering av begäran om utlämnande av allmänna handlingar

Justitiekanslern har tagit emot en anmälan som gäller Region Västerbottens hantering av begäran om utlämnande av allmänna handlingar om regionens ME-verksamhet samt ett projekt med extern finansiering som varit föremål för utredning av Överklagandenämnden för etikprövning samt intern översyn inom regionen.

Justitiekanslern begär att Region Västerbotten skall yttra sig över ärendet. Svaret ska innehålla en redogörelse för omständigheterna, myndighetens bedömning för hur utlämnandet har hanterats och en redogörelse för vilka åtgärder som har eller ska vidtas för att rätten till att ta del av allmänna handlingar säkerställs.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att fastställa yttrandet enligt upprättat förslag och skicka till Justitiekanslern.

Revisorernas granskning av arbetet med IT- och informationssäkerhet

Revisorerna har granskat regionstyrelsens och hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med GDPR, informationssäkerhet och IT-säkerhet.

Revisorernas rekommendationer handlar sammanfattningsvis om tydliggörande av roller och ansvarsfördelning, säkerställande av att styrande dokument är aktuella, systematiskt arbete med kontroll och uppföljning, standardiserad process för riskanalysering samt att arbeta med att öka säkerhetsmedvetenheten i organisationen genom kommunikation och utbildning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden besvarar revisorernas rekommendationer i ett yttrande som man beslutat att lämna över till revisionen.

Revisorernas granskning av strategisk kompetensförsörjning

Revisorerna har granskat den strategiska kompetensförsörjningen i regionen och ger sammanfattningsvis fyra rekommendationer till hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Tydliggör ansvar och roller i det strategiska arbetet med personal- och kompetensförsörjningen. Klargör vilket uppdrag hälso- och sjukvårdens chefer har i det strategiska arbetet med att långsiktigt kompetensförsörja de verksamheter de styr över.
- Säkerställ att HR-stödets inriktning och omfattning svarar mot verksamheternas behov. Tydliggör HR-stabens uppdrag och hur regionstyrelsens förvaltning ska stödja hälso- och sjukvårdens verksamheter i arbetet med kompetensförsörjningen.
- Stärk styrningen och kontrollen över regionens strategiska personal- och kompetensförsörjning. Säkerställ att det på alla nivåer i förvaltningarna bedrivs ett aktivt och målinriktat arbete med att säkra regionens behov av kompetens på lång och kort sikt.
- Säkerställ att arbetet med kompetensförsörjning analyseras och utvärderas fortlöpande i syfte att utvärdera om strategierna och åtgärderna är ändamålsenliga. Besluta om ytterligare åtgärder om arbetet inte ger avsett resultat.

Hälso- och sjukvårdsnämnden besvarar revisionens rekommendationer i ett yttrande som man beslutat att lämna över till revisionen.

Hälsa Tillsammans – bättre tandhälsa bland barn och ungdomar i Västerbotten

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionstyrelsen omfördelar resurser motsvarande 3, 2 miljoner kronor per år från den regelbundna ersättningen för tandhälsoundersökningar av 20–23 åringar till förebyggande insatser i projektet "Hälsa tillsammans".

Folktandvården Västerbotten har hämtat hem ett väl beprövat och beforskat arbetssätt som sedan länge erbjuds 80 000 barn årligen i Västra Götaland. Insatsen handlar om kunskapsförmedling och fluoridtillägg i skolan.

Folktandvården har tillsammans med skolorna, årskurs 4–9, i Vindelns kommun anpassat metoden till Region Västerbotten och kallar den Hälsa tillsammans. Idag är Hälsa tillsammans implementerat även i Robertsfors kommun och samarbete med skolor i Vilhelmina kommun har påbörjats. Socialstyrelsens nationella riktlinjer för tandvården rekommenderar fluoridtillägg i skolan till barn i socio-ekonomiskt svaga områden, vilket skulle kunna genomföras genom implementering av Hälsa tillsammans.

Bakgrunden till beslutet är att Folktandvården Västerbotten har i jämförelse med många andra regioner ett begränsat utbud av utåtriktade hälsofrämjande insatser mot barn och ungdomar. Det har bland annat resulterat i att andelen kariesfria 19-åringar i Västerbotten är sämst i nationella jämförelser). I Socialstyrelsens jämförelser är skillnaden mellan andelen kariesfria 19-åringar i Västerbotten cirka 20 procent sämre än riksgenomsnittet och ännu mer i förhållande till de bästa regionerna. Det är uppenbart att Västerbotten riskerar att bli en markör för sämre munhälsa inte bara i närtid utan även för lång tid framöver.

Färdplan Nära Vård 2030 i Västerbotten

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionfullmäktige beslutar att fastställa dokumentet "Färdplan Nära vård 2030 i Västerbotten".

Omställningen till nära vård innebär att samskapa med invånare och flytta fokus till att arbeta mera personcentrerat, sammanhållet, proaktivt och hälsofrämjande.

En viktig framgångsfaktor i omställningen till Nära vård är samarbetet mellan regionen och kommunerna. För att tydliggöra vägen mot målet, och skapa en gemensam viljeinriktning och en kraftsamling för omställningen till Nära vård i Västerbotten har en färdplan arbetats fram i samverkan mellan Region Västerbotten och länets 15 kommuner. Den botten i den gemensamt beslutade framtidsbilden och ska utgöra en ram för vägen fram mot 2030.

Under hösten och vintern har synpunkter på färdplanen inhämtats och ska nu fastställas i respektive huvudmans beslutande organ.

Motion om HPV-självtest

Moderaterna föreslår i en motion till regionfullmäktige att Region Västerbotten inför HPV-självtest och erbjuder det till alla kvinnor där det anses lämpligt.

Av motionssvaret framgår att HPV-självtest erbjuds till alla i Region Västerbotten som får kallelse till cellprov. Har man blivit behandlad för cellförändringar eller är gravid ska man dock inte ta självprov. I kallelsen finns en länk där kvinnan kan beställa sittsjälvtest. Tiden hos barnmorska avbokas då per automatik. Regionen skickar också ut självtest till s.k. långtidsuteblivare, kvinnor som uteblivit från sina kontroller en längre tid. Självtest erbjuds vidare i det utrotningsprojektet som drivs av Karolinska Institutet, vilket Region Västerbotten deltar i där kvinnor födda 1994–1999 vaccinerats med Gardasil 9.

HPV självtest erbjuds alltså till kvinnor i Västerbotten på ett antal olika sätt. Av motionssvaret framgår också att handläggningen har dröjt och att motionärens förslag har under denna tid hunnit bli förverkligat.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionfullmäktige beslutar att motionen anses besvarad.

Motion om romsk inkludering

Centerpartiet föreslår i en motion till regionfullmäktige att regionen ska utreda romers situation i Västerbotten med utgångspunkt från strategin om romsk inkludering.

I svaret på motionen beskrivs det att Länsstyrelsen Stockholm har uppdraget att följa upp insatser inom ramen för strategin. Länsstyrelsen har nyligen gjort en halvtidsuppföljning med beskrivning av kommuners, statliga myndigheters, regioners insatser och nulägen utifrån strategin om romsk inkludering. Strategin är också till stor del beroende av andra instanser som regionen inte har ansvar för, exempelvis kommuner och statliga myndigheter.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionfullmäktige beslutar att motionen avslås.

Reservation: C

Motion om avgiftstrappa för språktolk

Sverigedemokraterna förslår i en motion till regionfullmäktige att regionen inför avgiftstrappa för språktolk.

Av motionssvaret framgår att regionen behöver kunna garantera att patienterna får en god och patientsäker vård enligt de krav som finns i hälso- och sjukvårdslagen och patientsäkerhetslagen. En förutsättning för en god och patientsäker vård är bland annat att få möjlighet att vara delaktig i sin vård och behandling. I patientlagen anges rätten till individuellt anpassad information vid besök i vården vilket inte skulle kunna garanteras utan att ha tillgång till en språktolk. En avgiftsfri användning av språktolktjänster är således en förutsättning för att en jämlik vård ska kunna ges.

Skyldigheten att anlita tolk regleras i förvaltningslagen där det framgår att när en myndighet har att göra med någon som inte behärskar det svenska språket, ska myndigheten vid behov anlita tolk. Vidare framgår i språklagen att bestämmelser om att språket i domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska. Huvudregeln är då att handläggning ska ske på svenska.

Riskerna med att införa en avgiftstrappa för språktolk är att närstående får fungera som tolkar. Något som kan innebära att tolkningen inte utförs enligt god tolksed och kan påverka både patientsäkerhet och rättssäkerhet

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionfullmäktige beslutar att avslå motionen.

Reservation: SD

Övriga beslut som fattades under sammanträdet och som kan tas del av i protokollet

19. Remiss - Europaparlamentets och rådets förordning om de avgifter som ska betalas till europeiska läkemedelsmyndigheten EMA

20. Remiss - Tvångsvården som en del av en sammanhållen och personcentrerad vårdkedja (SOU 2023:5)